

ИЗВЕШТАЈ О НАУЧНОЈ ЗАСНОВАНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног
родитеља и име Анжел Драган Ненад
Датум и место рођења 16. фебруар 1978. Године, Ћуприја

Основне студије

Универзитет Универзитет у Нишу
Факултет Филозофски факултет
Студијски програм Основне академске студије историје
Звање Дипломирани историчар
Година уписа 2007
Година завршетка 2012
Просечна оцена 8,24 (осам, двадесет четири)

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет Универзитет у Нишу
Факултет Филозофски факултет
Студијски програм Мастер академске студије историје
Звање Мастер историчар
Година уписа 2012
Година завршетка 2015
Просечна оцена 9,40 (девет, четрдесет)
Научна област Историја
Наслов завршног рада **Дипломатска активност Милована Миловановића у анексионој кризи 1908-1909. године**

Докторске студије

Универзитет (Универзитет у Београду); Универзитет у Нишу
Факултет Филозофски факултет
Студијски програм Докторске академске студије историје
Година уписа (2016. године у Београду); 2021. године у Нишу
Остварен број ЕСПБ бодова 120
Просечна оцена 10,00

ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Анжел, Н. „Дипломатска мисија Милована Миловановића у западноевропским престоницама на почетку анексионе кризе 1908. године“, <i>Српски историјски часопис</i>, 5/2022, 79-102.</p> <p>Тема рада је дипломатска мисија и посета Милована Миловановића, министра иностраних дела Краљевине Србије, западним престоницама у октобру и новембру месецу 1908. године на почетку Анексионе кризе. Анексиона криза била је догађај који је из основа потресао Балканско полуострво почетком XX века, претећи да Европу увуче у сукоб ширих размера. Акценат у раду стављен је на активност Миловановића и разговоре са представницима дипломатија великих европских сила у циљу разрешења кризе и проналажења што прихватљивијег решења за Краљевину Србију.</p>	M53
2	<p>Рад припада научној области докторске дисертације</p> <p>Анжел, Н. „Преговори Милована Миловановића и Димитрија Ризова у Београду септембра 1911. године о формирању српско-бугарског савеза“, <i>Годишњак Педагошког</i></p>	M52

факултета у Врању, књ. XI, 1/2020, 65-79.

Повезивање балканских држава представља једну од најзначајнијих тековина на Балканском полуострву крајем XIX и почетком XX века. Окосница тог повезивања било је формирање српско-бугарског савеза из 1912. године, као нуклеуса формирања будућег Балканског савеза. Тема рада су почетни преговори, вођени септембра месеца 1911. године у Београду, између председника српске владе Милована Миловановића и бугарског дипломатског представника Димитрија Ризова. Иако том приликом није дошло до коначног споразуме између две стране, састанак двојице дипломата ударио је темељ будућим преговорима у постизању коначног договора између Србије и Бугарске.

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Анжел, Н. и Миљковић А. „Никола Пашић у Петрограду током Анексионе кризе 1908. године“, *Пешчаник*, бр. 19, Ниш 2020, 133-144.

Анексиона криза представља један од најдраматичнијих догађаја у новијој српској историји. Октобра месеца 1908. године Аустроугарска је прекршила међународно право и анектирала је Босну и Херцеговину. Српски народ и национални интереси краљевине Србије били су угрожени. Српска влада и њен министар иностраних дела Милован Миловановић кренули су у енергичну дипломатску акцију код Великих сила не би ли добили што повољније решење за Србију. Један од преговарача био је и Никола Пашић, чији је задатак био да у Петрограду изнесе српске ставове.

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Anžel N. „Milovan Milovanović's views on Serbian foreign policy and national issues at the end of XIX and beginning of XX century“, *Facta Universitatis, series Law and Politics*, Vol.18, No. 1, 2020, 17-23.

У овом раду се испитују најважнији ставови српског државника, дипломате и адвоката Милована Миловановића. и његов став о решењу српског националног и државног питања крајем 19. и почетком 20. века. Миловановић је био један од најобразованијих људи свог времена у Србији. Као добар познавалац европске политичке сцене и међународних односа, спроводио је своје идеје прво као министар спољних послова, а касније и као председник Владе Српске краљевине.

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

Анжел, Н. „Привредни и друштвени развој Сењског рудника и његове околине у првој половини XX века“, *Врањски гласник (поводом 60 година Народног музеја Врање)*, Врање 2021, 196-208.

Тема рада је привредни и друштвени развој Сењског рудника и његове околине у првој половини XX века, са посебним освртом на међуратни период, од стварања државе Срба, Хрвата и Словенаца 1918. године, до почетка Другог светског рата 1941. године.

Међуратно доба било је „златни период“ рудника, када поред увећања производње, долази и до културног, просветног и друштвеног успона Сењског рудника, и његовог саставног погона у Равној Реци. То је уједно и период насељавања великог броја становника са свих простора Балканског полуострва и бивше Аустроугарске царевине и ширења мултикултурности, што је додатно утицало на квалитет живота у Сењском руднику.

Рад припада научној области докторске дисертације

ДА

НЕ

ДЕЛИМИЧНО

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 5 радова, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА КАНДИДАТА ЗА ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЕВА ЗА ОДОБРАВАЊЕ ТЕМЕ

Кандидат испуњава услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета да поднесе захтев за одобравање теме докторске дисертације

ДА НЕ

Кандидат МА Ненад Анжел испуњава све услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Филозофског факултета у Нишу да поднесе захтев за одобрење теме докторске дисертације.

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА МЕНТОРА

Име и презиме, звање

Војислав Г. Павловић, научни саветник

Ужа научна област за коју је изабран у звање

Општа историја 19. и 20. века

Датум избора

20. 12. 2017. године

Установа у којој је запослен

Балканолошки институт САНУ, Филозофски факултет у Нишу

Најзначајнији радови ментора из научне области којој припада тема докторске дисертације

Категорија

Р. бр.

Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице

- Конкордатско питање за време владе Владана Ђорђевића**, у Кањух, Владимир,, Чоловић, Радоје, Радојевић, Мира, Делић, Јован, *Владан Ђорђевић : поводом сто седамдесет шест година од рођења*, Београд : Српска академија наука и уметности, 2020, 307-320. ISBN - 978-86-7025-888-4
- Стојан Новаковић и конкордат са Ватиканом**, у Војводић, Михаило, Костић, Александар, *Стојан Новаковић : поводом сто седамдесет пет година од рођења : научни скуп са међународним учешћем одржан у Српској академији наука и уметности, 1. и 2. новембра 2017. године*, Београд : Српска академија наука и уметности, 2018, 165-180. ISBN - 978-86-7025-791-7.
- La fin du concert européen dans les Balkans en 1914**, Jean-Paul Bled, Jean-Pierre Deschodt dir., *La crise du juillet 1914 et l'Europe*, Paris, Éditions S.P.M., 2016, 71-81.
- De la Serbie vers la Yougoslavie, Belgrade: La France et la naissance de la Yougoslavie 1878-1918, Institut d'etudes balkaniques*, 2015, ISBN 978-86-7179-092-5
- « The Treaty of London an the Creation of Yugoslavia », *ACTA HISTRIAE*, 25, 2017/4, pp. 1029-1050. DOI: [10.19233/AH.2017.48](https://doi.org/10.19233/AH.2017.48)

Менторства у последње три године

Р. бр.

Име и презиме докторанда, тема докторске дисертације, факултет/универзитет

Датум
именов.Датум
одбране

1. Hélène Gacic, *L'Amiral Dartige du Fournet et le sauvetage de l'armée serbe*, Université de Nancy, France.
2. Милан Виденовић, *Италија и Србија у Првом светском рату 1915-1918*, Филозофски факултет, Универзитета у Нишу,
- 3.
- 4.

2019

2022

Ментор испуњава услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета

ДА НЕ

Ментор др Војислав Г. Павловић, је ангажован као научни саветник на Балканолошком институту САНУ и хонорарно је ангажован на реализовању ДАС историје у Нишу. Током протеклих 10 година ментор је објавио један рад у категорији М12, четири рада у категорији М13, пет радова у категорији М14, један рад у категорији М23 и четири рада у категорији М24. Радови припадају ужој научној области из које је и тема докторске дисертације кандидата Ненада Анжела. Узевши у обзир критеријуме за менторство (у претходних 10 година остварена најмање 24 бода, и то: најмање 4 бода за рад у часопису са листа SSCI, ERIH, HEINONLINE и EconLit или у часопису категорије М24, и најмање 20 бодова за радове категорије: М11; М12; М13; М14; М21; М22; М23; М24; М31; М32; М33; М34 и М51. Радови категорије М31, М32, М33 и М34 доносе највише 20% потребних бодова) др Војислав Павловић испуњава све услове да кандидату буде ментор приликом израде предложене докторске дисертације, испуњава све услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Филозофског факултета у Нишу.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ТЕМЕ

Предлог наслова теме докторске дисертације

“Бугарска и Србија (1908-1912). Политички односи”

Научно поље

Друштвено-хуманистичке науке

Научна област

Историјске и археолошке науке

Ужа научна област

Историја

Научна дисциплина

Политичка историја

1. Предмет научног истраживања (до 800 речи)

Једна од најзначајнијих идеја на Балканском полуострву, у његовој новијој историји, је свакако идеја о међусобном зближавању балканских држава, ради остваривања њиховог вековног сна о слободи и ослобођењу од османске државе. Окосница повезивања балканских народа требало је да буде сарадња Србије и Бугарске, две државе од којих је зависило и касније стварање једног ширег, балканског савеза, који би укључио и Црну Гору, Грчку и евентуално Румунију. Међутим, прве знаке раздора између два балканска суседа унео је Санстефански мировни уговор од 3. марта 1878. године, који је донео стварање Велике Бугарске. Након династичке смене у Србији 1903. године, долази до нових преговора

између Србије и Бугарске. Почетком 1904. године влада коју је формирао Никола Пашић убзала је преговоре са Бугарском. Међународне околности, након 1903. године упућивале су Бугарску и Србију на споразум. Србија је била у озбиљној претњи од стране Аустроугарске, док је Бугарску угрожавало Османско царство. Привремено повлачење Русије са Балканског полуострва суочило је Бугарску са последицама све већег продора Двојне Монархије на Балкан. За владајуће кругове у Софији мање је било опасно српско присуство у Македонији од аустроугарског. Тако је, на одређени начин, заједнички страх од политике Беча упућивао две земље на зближавање. Преговори око споразума вођени су у Београду током марта 1904. године, али су се стално спотицали по питању Македоније. На крају, обе стране су попустиле: Бугари су признали постојање српских интереса у Македонији, а српска влада је начелно одобрила аутономију Македоније, уз услов да свим народима буду загарантована иста права, да Солун постане слободна лука и да Србија са Македонијом уђе у царински савез. Крајем марта закључена су два бугарско-српска споразума: тајни („Савезни уговор”) који је имао политички карактер и јавни („Пријатељски уговор”) који је обухватао економска и правна питања. Међутим, и поред добре воље, камен спотицања који је претио озбиљнијем повезивању две стране, остало је – македонско питање. Две кључне снаге на Балкану, ступиле су у тешње односе након анексионе кризе 1908. године. Анексија Босне и Херцеговине је у Бугарској појачала бојазан од аустроугарске империјалне политике, те се међу бугарским политичарима, али и у широј јавности почело са уважавањем гледати на српске интересе у Македонији. Одлучујући моменат у конкретизацији дипломатске акције између две државе било је преузимање вођења Министарства иностраних дела краљевине Србије од стране Милована Миловановића јуна 1908. године и каснији долазак на власт у пролеће 1911. године Ивана Евстатијева Гешова у Бугарској. У пролеће 1911. године на власт у Бугарској долази коалициона влада Ивана Гешова и Стојана Данева. То је уједно био и знак да је могуће постићи споразум са Србијом под покровитељством Русије. Као свој главни задатак током мандата Гешов је поставио решавање питања Македоније и Тракије. Свестан да се балканске државе не могу ослонити на велике силе, Гешов је све више постајао поборник склапања уговора са Србијом. Током јесени 1911. године вођени су интензивни преговори двеју страна. Основна размимоилажења била су по питању поделе Македоније, односно о различитим концептима за разграничење. Ризов је предлагао да се коначан суд остави на арбитражу руском цару. Приликом тајног сусрета Миловановића и Гешова у вагону воза након повратка Гешова са одмора, двојица председника владе расправљали су о условима за постизање споразума. Поред политичког, пројекат зближавања српске и бугарске стране чинила би и војна конвенција. Пројекат је био сачињен почетком 1912. године, али се чекало са његовим слањем у Софију док се не реше питања разграничења. Судбоносни дани за српско-бугарски споразум наступили су почетком пролећа. Претња да Албанци новим устанком добију аутономију од султана која би обухватала целу северну и западну Македонију, убрзали су бугарску спремност на компромис. У највећој тајности, текст договора исписали су лично Спалаковић и Гешов у два примерка, која су била намењена владарима две државе на потпис. Краљ Петар је потпис на уговор ставио 11. марта, док је Фердинанд то учинио 13. марта. Након тешких дипломатских преговора и постизања политичког споразума двеју страна, на ред је дошао и рад на постизању војног савеза. Војни кругови обеју држава повољно су реаговали на склапање савеза. Војна конвенција утврђена је у манастиру Букову код Неготина између 6. и 8. маја 1912. године. Савез између Србије и Бугарске из 1912. године представља светли пример успешне сарадње два народа, један позитиван пример у односима две државе. И поред свих несугласица, мудра дипломатија и заједнички циљ оба народа допринели су да заједничка борба уроди плодом. Међутим, каснија дешавања су бацила сенку на позитивне догађаје из 1912. године. Нерешена питања, пре свега око територијалних несугласица у Македонији била су камен спотицања у односима између савезника. Остављена на кратко по страни, зарад већег циља – заједничке борбе против Османског царства, она су испливала у својој најгорој форми у сукобу Србије и Бугарске у Другом балканском рату 1913. године. Нажалост, сукоб дојучерашњих савезника и покретача ослободилачке акције на Балкану добиће крајњи епилог у крвавом сукобу током Великог рата 1914-1918. године.

2. Усклађеност проблематике са коришћеном литературом (до 200 речи)
Коришћена литература у пуној мери одговара теми докторске дисертације и омогућава да се створи прецизна слика о постојећим сазнањима о српско-бугарским односима пре почетка балканских ратова. Од посебног значаја је чињеница да је литература бугарске провенијенције заступљена у мери у која омогућава јасан увид у слику бугарске историографије о наведеној проблематици. Коришћени су релевантни радови српске историографије као и најзначајније монографије које осветљавају ову тему из угла светске историографије.

3. Циљеви научног истраживања (до 500 речи)

Истраживање има за циљ да се на основу извора и релевантне научне литературе расветле политички односи између Бугарске и Србије у временском оквиру од стицања бугарске независности и анексије Босне и Херцеговине 1908. године, до споразума из 1912. године.

Релевантна научна истраживања која се баве тематиком односа балканских држава почетком XX века углавном су обухватила проблематику повезивања балканских народа, тј. формирања Балканског савеза. Циљ овог докторског истраживања је стављање акцента на појединачан однос Србије и Бугарске, тј. попуњавање празнина и додатно појашњење компликованих односа између њих, са посебним освртом на постојећи сукоб у Македонији. Неопходно је у оквир истраживања укључити не само дипломатске односе него и целокупан контекст у којима су се односи две средине одвијали а поготову последице њиховог савеза на унутрашњу политику обе државе. Посебна пажња током истраживања ће бити посвећена ауторима савеза, Миловану Миловановићу и Ивану Гешову, који су личним залагањем успели да превазиђу постојеће неповерење између две средине пре свега због супротстављених националних програма у Македонији.

4. Очекивани резултати, научна заснованост и допринос истраживања (до 200 речи)
Резултат истраживања је докторска теза у којој ће бити анализирани разлози за настанак савеза Србије и Бугарске 1912, међународни контекст у коме је савез настао и динамика унутрашњих односа која је омогућила закључење савеза. Истраживање ће преваходно бити засновано на архивском раду у Централном државном архиву у Софији, Архиву Србије и Архиву Југославије. Увид у објављену грађу српске и бугарске провенијенције као и у постојећу релевантну литературу омогућиће да се створи заокружена и јасна слика о односима две државе.

Докторска теза ће дати одговоре на једно од кључних питања историје Балкана почетком 20. века, односима Србије и Бугарске, као и о могућностима з успостављања компромиса у решавању македонског питања. Истраживање српско-бугарских односа пред балканске ратове је од прворазредног значаја за разумевања односа корена македонског питања која ће обележити историју Балкан током 20. века.

5. Примењене научне методе (до 300 речи)

Током израде докторске дисертације ће бити коришћен историјски метод заснован на архивском раду у оквиру дипломатске историје и историје међународних односа.

Предложена тема се
прихвата неизмењена
Коначан наслов теме
докторске дисертације

ДА

НЕ

“Бугарска и Србија (1908-1912). Политички односи”

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

Предложена тема докторске дисертације кандидата Ненада Анжела у свему одговара захтевима савремене историографије јер, на основу предвиђених архивских истраживања и на достигнућа савремене историографије, има намеру да у потпуности осветли и разјасни један од кључних момената српске и балканске историје, српско-бугарски савез из 1912. године. Досадашња истраживања на пову тему су била парцијална и недоречена те је тиме од већег значаја да се ова тема до краја истражи и постави у међународни контекст а да се притом дужна пажња посвети и унутрашњим мотивима који су довели до закључења савеза.

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Број одлуке НСВ о именовању Комисије

8/18-01-001/23-021

Датум именовања Комисије

2. 3. 2023.

Р. бр.

Име и презиме, звање

Потпис

1. Др Милош Ковић, редовни професор

председник

Општа историја новог века

Филозофски факултет у Београду

(Научна област)

(Установна у којој је запослен)

2. Др Војислав Г. Павловић, научни саветник

ментор, члан

Општа историја 19. и 20. века

Балканолошки институт САНУ у Београду

(Научна област)

(Установна у којој је запослен)

3. Др Дејан Антић, ванредни професор

члан

Историја

Филозофски факултет у Нишу

(Научна област)

(Установна у којој је запослен)

Датум и место:

.....